

ZE ZIJN ER IN VELE SOORTEN EN MATEN, KATHETERS OM DE BLAAS MEE TE LEGEN EN ZAKKEN OM URINE IN OP TE VANGEN. IEDERE GEBRUIKER ZOEKT NAAR DE VOOR HEM OF HAAR MEEST GESCHIKTE OPLOSSING. ER BESTAAT ENORM VEEL VARIATIE. "MAAR IS DAT OOK NOODZAKELIJK?", VRAAGT TRUDY GERRITSMA VAN ZORGVERZEKERAAR ZILVEREN KRUIS ZICH AF. "EN IS HET REËEL OM IEDER PRODUCT TE VERGOEDEN?" WE GINGEN MET HAAR IN GESPREK.

TEKST ARNOUD KLUITERS

Zorgverzekeraar denkt mee over *toekomst katheterzorg*

De één heeft een verstoorde handfunctie, de ander een vergrote blaas of een urinestoma. Iedere patiënt heeft zo zijn eigen behoeftes en voorkeuren voor optimaal gebruiksgemak van de benodigde katheter. "En hoewel de kwaliteit van de materialen goed is, kan de katheterzorg zeker nog worden verbeterd", meent beleidsontwikkelaar Trudy Gerritsma van de afdeling Strategie en Analyse.

Met een groep collega's verdiepte ze zich intensief in die wereld. "Niet vanachter een bureau, maar door het veld in te gaan. Op basis van onze eigen gegevens concluderen we dat er ruimte is voor verbetering. Dat hoorden we ook terug uit de gesprekken die we hadden met verpleegkundigen, patiëntenverenigingen, fabrikanten en medisch speciaalzaken."

De reden om het declaratiemodel te veranderen, heeft alles te maken met betaalbare en efficiënte zorg. Vanzelfsprekend streven we daarbij naar maatwerk, zegt Zilveren Kruis. Ook de zorgverzekeraar vindt het belang-

rijk dat de patiënt wordt begeleid bij de keuze van het materiaal, dat zo goed mogelijk moet passen bij zijn of haar situatie. Hij krijgt voorlichting en instructie hoe de hulpmiddelen te gebruiken.

Helaas gaat het soms toch mis. Zo raden medische richtlijnen bijvoorbeeld chronisch antibioticagebruik niet aan, maar komt dit in de praktijk wel veel voor. Dat kan bijvoorbeeld duiden op (chronische) blaasontstekingen of op het onjuist voorschrijven van die medicijnen in relatie tot de richtlijnen. Dit kan vervolgens weer gevolgen hebben voor de wijze van gebruik van kathetermateriaal.

Tijdens hun onderzoek telden Gerritsma en haar collega's maar liefst 3500 soorten kathetermaterialen, een ander punt waar vraagtekens bij zijn gezet. "Waarom zo ongelooflijk veel? Op een gegeven moment is voor alles wel iets te maken. Erg interessant blijktbaar voor fabrikanten om zoveel toepassingen te bieden. Maar hoe ver moet een zorgverzekeraar gaan met vergoeden?"

Gerritsma constateert dat de vraag naar producten niet ontstaat vanuit de patiënt, maar dat de fabrikant zelf die vraag creëert. “Er verschijnt een groeiend aantal luxe artikelen op de markt. Neem die katheters mét een mooie verpakking eromheen, ter grootte van een pen. Ideaal om onopvallend in een tasje of borstzak mee te nemen naar bijvoorbeeld de sportvereniging of een uitje met vrienden. Maar is het nodig om die variant ook thuis te gebruiken? Dan is er een grens wie die meerwaarde betaalt.”

FUNCTIEGERICHT VOORSCHRIJVEN

Zo plaatst Gerritsma een bruggetje naar een volgend discussiepunt: functiegericht voorschrijven. Deze wettelijke vereiste houdt in dat niet het hulpmiddel, maar het functioneren centraal staat. “Artsen en verpleegkundigen gaan tegenwoordig dieper in gesprek met kathetergebruikers. En ook deskundigen bij medisch speciaalzaken informeren inmiddels gerichter waar en wanneer ze een bepaald hulpmiddel willen gebruiken.” Sport je intensief of leid je een huiselijker bestaan? Welk werk doe je, welke handelingen verricht je daarbij? Heb je een relatie, zijn er belemmeringen bij het vrijen? Door hier met elkaar over te overleggen, zoeken zorgverleners en patiënten samen naar het best passende, functiegerichte materiaal.

“Echter, de werkelijkheid is dat er voor die specifiekere situaties vaak nog merk- en typegericht wordt voorgeschreven. Zorgverleners zouden moeten voorschrijven op basis van productkenmerken die leiden tot een verantwoorde keuze van materialen voor optimale zorg en optimaal deelnemen in de maatschappij. Daar wordt nu niet altijd aan voldaan.” Om de zorgverleners hierbij te kunnen ondersteunen, ondersteunt Zilveren Kruis de zorgverleners met het ontwikkelen van het zogeheten ‘Handvat Katheterzorg’. “Ook de zorgverlener gaf aan dat protocollen en richtlijnen beter moeten worden

nageleefd. Dit handvat gaat houvast bieden bij het functiegericht voorschrijven en het begeleiden van kathetergebruikers. Het helpt hen en de gebruikers van kathetermateriaal om de zorg zo kwalitatief goed, betaalbaar en toegankelijk te houden.”

KIEZEN VOOR CLUSTERPRIJZEN

Om die gewenste zorg ook betaalbaar te houden ziet Zilveren Kruis zich genoodzaakt om van een prijs per stuk over te stappen op clusterprijzen. “We zien dat vooral nieuwe producten het prijspeil opdrijven, maar de meerwaarde ervan is niet altijd aangetoond. We zien bijvoorbeeld dat innovatie niet altijd is gericht op het voorkomen van de blaasinfecties waarop kathetergebruikers een hoog risico lopen.”

Om die reden gaat Zilveren Kruis meer nadruk leggen op het aantonen van de meerwaarde van een nieuw en toegankelijk product. “Is die niet aangetoond, dan wordt niet langer een meerprijs betaald. We gaan kathetermaterialen op een andere manier inkopen, net als we eerder hebben gedaan met bijvoorbeeld stoma-materialen.”

HOE WERKEN CLUSTERPRIJZEN

De indeling van de materialen met eenzelfde functie in één van de clusters kwam tot stand in overleg met de beroepsgroep en enkele medisch speciaalzaken. Zo komt er bijvoorbeeld een cluster voor katheters die langer blijven zitten (verblijfs-katheters), clusters voor urinezakken voor gebruik van respectievelijk beenzakken of nachtzakken en een cluster voor inbrengetjes. Gerritsma: “Binnen zo’n cluster worden vanaf 2016 al die soortgelijke producten voor dezelfde prijs gedeclareerd. Soms zal de eigenlijke prijs van een product daarom wat voordeliger zijn, soms wat duurder dan de huidige prijssystematiek. Maar voorop blijft staan dat een geadviseerd product vooral doelmatig is, dat de patiënt dat artikel gebruikt dat het beste bij zijn situatie aansluit. “Waar het allemaal op neerkomt: met elkaar moeten we ons bewust zijn van het betaalbaar houden van efficiënte en kwalitatief goede zorg. Dat besef kan verder groeien.” Met dit beleid gelooft Zilveren Kruis bij te dragen aan de kwaliteit van katheterzorg.

Dieper in gesprek
met kathetergebruikers
